

צ'ק בעזרת מיסמכים שנסאפו במאה ה-21, במלאכת סופר נקייה. אם מישור זקוק לעוד מיסמך שבכוחו לבטא את עוצמת הדיכוי של הקומוניזם נוסח הקרמלין, הרי שספר לבן מבטא זאת בבהירות מחרידה ומדכאה.

כתבי-עת

לעצטע מאזניים

מזה כמה שנים מתפקד עסקן הספרות הוותיק בנימין י. מילר, מתוך סיבות שאינן ברורות כלל לציבור הסופרים בישראל, כעורך בלעדי של מאזניים, ירחון ספרות שנועד לפרסם יצירותיהם של סופרים כותבי עברית בישראל.

אלא שמיכלי הנ"ל, כנראה שהסגליות פקדה אותו, כפי שהיא פקדה את האגודה (אגודת הסופרים) שהוא נמנה על ראשי עסקניה. הוא נחשב מושך החוטים העיקרי שבה. למרות שכל קשר בינו לבין הספרות העברית הוא מקרי בהחלט. מיון הכרכים החוברות הוא מאזניים נעשה לפי סדר אלפביתי - לכל שנה אות. ומיספור החוברות השנתי נעשה במיספורים. אלא שכך ג' של מאזניים זכה לשתי חוברות מס' 4 - עוד סימן לסגליות של המיכלי הנ"ל.

זה שמאזניים אינו משמש במה לסופרים ישראלים לאינדושים, כיצחק בן-נר, עמוס עוז, א.ב. יהושע, פינחס שדה, יהודה עמיחי, נתן זך, יותם ראובני ואחרים. נתון מן הסתם להבנת העורך בספרות העברית. הרי כל ילד יודע שחשובים הסופרים הישראליים כיום הינם: מיכלי, יעקוב, כוהן, בן-מרדכי, הגורני, ילקין, עקרונת ושאר דמויותיו של מיכלי הנ"ל. לפחות כל אלה כותבים בעברית.

מיכלי הנ"ל החליט כנראה לתרום להטעמת האידש בספרות העברית, וזו העילה לכך. שמחבר הפרוזה הכי בולט במאזניים בשנותיהם האחרונות הוא מ. צאנז, עורך יומון באדיש, שסיפורו התאומות, בתרגום ש. שצחור, הוא הסיפור המייצג את המתרחש כיום בספרות העברית.

על מאזניים שכללה יש לדווח ליחידה הבודקת מירמה במאזניים ובמשקולות מטעם משרד התעשייה, המסחר והתיירות.

ציטוטים

..חוק ושואבו פעם אחת אינו חוק"

הספר המצחיק והמחריד 190 לבן מאת פאול קוהופ, שראה בימים אלה אור בתרגום לעברית, מתאר את פני הקומוניזם המזרח-אירופי. מובאים בזה כמה קטעים מתוך ספר מעולה זה, שראה אור בהוצאת עם עובד.

...פרופסור לתורה מסויימת אני, ובעצמותי הייתי מתגשגש תדיר בחד מחוקי היסוד של הפיסיקה, זה החוק שניסחו ניוטון ניסוח קצר שאין לערער עליו, וביחוד בשיעורי הקפיצה לגובה שאני מלמד בכל הכיתות נראה לי שיש השפלה מכאיבה במיגבלה שכוח-המשיכה כופה על גוף האדם... נתחוויר לי... שלא בכוח הגוף אפשר להפר חוק של פיסיקה, אלא בכוח שאת, אמא, לא היית מעלה על דעתך שנתברכתי בו, והוא כוח הרצון. ולכן התרכזתי בכל נפשי ומאודי בטיפוח... הבינותי שכשם שאור-השמש מקרין את כל האנרגיה שלו רק בזמן שקרניו הפוזרות מתמקדות לחרוט של אור, כך יכול הרצון להיות כוח מיכאני רק בזמן שהמחשבות הפוזרות מתאחדות באלומה... ולא היתה לי בחיי אלא מטרה אחת, אמא, מטרה בגובה של שלושה וחצי מטרים, זה המרחק המדוייק מן הריצפה אל התיקרה, תליתי את עיני בה כל הלילה, כן, אמא, מודה אני ומתודה שבשבעות האחרונות ישנתי מעט מאוד, ואל-נא תכעסי עלי, הכרח היה לי. ארכימדס נדקר כשהיה גחון על עיגוליו וגלילאו עונה בעון חישוביו... דווקא עכשיו אני יודע שבאותה שעה עלתה יכולתי להתרכז בטור גיאומטרי. זה היה כניחה חופשית, אמא, אבל צניחה כלפי מעלה, ובסופה בא הרגע שאת ראת אותו בעיניך שלא כצפוי, כי רק הבוקר, בלי כל סימן ובלי כל התראה מוקדמת, התחילה התיקרה מתקרבת. תחילה שלא במורגש ואחר-כך יותר ויותר מהר, עד שהתהפכה לה לאט-לאט פתאום ואת מקומה בשדה-ראייתי תפסה הריצפה שלנו, הספה שלי, השולחן והכיסאות, והכל בתנועה קולחת וטבעית, אמא, כמו בזמן שהשקפתי פעמים רבות ממרומי הארון כדי להתרל לכך, אבל נוחה לאין שעור. והתיקרה נשאה אותי בביטחון גמור כריצפה לפני... באותו הרגע שנמחו כל שאר מחשבותי מגודל ההפתעה, באותו הרגע נשאיתי אני למעלה, ופירוש הדבר, תבנית, אמא חביבה, שהרגשות הניתוק מכוח-המשיכה אינה תלויה בהלוך-רוחי עכשיו, ומכאן שנעשתה כושר, כדרך שגיבוב של מלים זרות מתגשגש פתאום לדעת השפה הזאת, או שרבוטי ציירים לובשים בבת-אחת צורת אמנות. ולמן הרגע הזה, כל אימת שאעיר בעצמי את הצורך להינתק אוכל לפעול אותה פעולה בלי להיוקק לאימונים מסגפיים... האדם חופשי מן הבחינה הפיסיית, כי חוק שהופר פעם אחת אינו חוק עוד...

לפני כ-800 שנה: הצלחה, הסכמה, שאי-פה, תמיכה, יהדות, כדון, היפוך, תמוה, פרשן ותחכופות. גם מושגים, "מדורניים" כמו: ניצול, חשיבה, הכלנה, היצע, תכיי-פת, אימללות ותיוור. אלה מושגים אותם שתל רש"י בקרקע העברית.

אומנם היכל רש"י ראה אור לראשונה לפני כ-40 שנה בהוצאת המחבר (1), אך אין במהדורה זו, שום דמיון לקודמתה. המהדורה הזאת משוכללת עשרת מונים. מתוקנת וערוכה ורבת תוספות למאות. כאשר ביניהם גם חלקים שהובאו מתוך כרך ג' של היכל רש"י, הוא כרך הדקדוק, ובהם פרקים שלמים על השימוש במילים: אז, אב, הוא, את וכו'.

בכרך הזה של היכל רש"י מצויים יותר מ-1330 חידושי מילים. הכרך הזה הכרכים

בנימין מיכה מירמה... הונאה...

האחרים של היכל רש"י הינם בבחינת נכס תרבותי לדורנו ולדורות שיבואו. מעוררת חלחלה היא המחשבה, שעל בני מישפחתו של הבלשן יצחק אבינוי להשתתף במימון ההוצאה לאור של נכס תרבותי זה, שעליו אמר ח.ג. ביאליק: "זו היתה עבודה גדולה לדורות, שהיתה ניתנת כבוד לכל מי שהיה עשה אותה היתה מרימה את הפרסונייה שלנו..."

חברה שאינה מוצאת משאבים ומיסגרת ממלכתית למימון הוצאה לאור של נכסי העבר שלה, אינה ראויה לקיום חומרי בהוה. במקום להגזיל מיליוני לירות לתיר אסטרוניגים המעלים זבל על קרשיהם, זבל שאיש אינו זוכר ולא יזכור בעוד חודש או בעוד שנה, הרי מוטב יהיה שמשרד החינוך יגזיל את כספיו להוצאת נכסי תרבות שכללה.

יצחק אבינוי - היכל רש"י; הוצאת מוסד הרב קוק; תחתקע עמודים (כריכה קשה).

עיון

ר.ש. יצחקי

רבי שלמה יצחקי (1040-1105), המכונה בפי העם רש"י, נחשב גדול פרשני התורה והתלמוד. הוא נולד בטרא, צפת, למד במינץ וורמייא, חזר לטרא ועמד שם בראש ישיבה גדולה. פירושו מופיע עם ברוב דפוסי המקרא והש"ס. וזכו לכ-200 פירושים.

מן נוסף רש"י הוא בבקיאותו בלשון. הוא נחשב מגדולי הפילולוגים והבלשנים של השפה העברית. ואחד מהבקיאים ב"צפתית של זמנו. על שמו של רש"י קרוי הכתב המכונה כתב רש"י, המבוסס על האות שבה נהגו להדפיס את פירושו כדי להבליט את המקור.

בימים אלה ראה-אור נכס-תרבותי חסרי תקדים. הכרך הראשון של היכל רש"י,

בחסף עמיחי והגרמנים * המרק של אהוד בן-עזר * רוח אלמוג והבזרות * פשר החנגדות ידן למודעי

לקוראי מדור הספרות של הארץ, היתה בקיאה יותר בחומר המתורגם והקיים בי עברית. הרי שהיתה חוסרת מקוראית את הרשימה שפירסמה תחת הכותרת הרומנטיקה - חללת הנשמה בהארץ (5.6). רשימה זו גילתה לקורא שאף ההשכלה, את תגליתה האחרונה של הגב' אלמוג - ריקארדה הוף, סופרת גרמניה יודעת-שם ומבקרת ספרות, שהגבת אלמוג מעתיקה מעלותיה מתוך לא מונד, כאשר העילה היא תרגום כמה מספריה של ריקארדה הוף ללשון הצרפתית. מה שחשף בורותה של הגב' אלמוג הוא שמה עשרים שנה מצויים כתביה של ריקארדה הוף בעברית, והם ראו אור בהוצאת חוברות לספרות. ברשימת המומלצים אותה הגישה ראש ממשלת בריטניה מרגרט תאצ'ר למלכה אלזבט השנייה, כמועמדים לזכייה בתואר-יאצולה, מצויים הסופר אנגוס וילסון והסופרת מרגרט דראבל. שם נוסף המאפיין את שמרנותה של הגב' תאצ'ר הוא שמה של מרי וייטהאוזן, מי שייסדה ב-1965 אגודה ציבורית למלחמה בפורנוגרפיה ומנהלת מאבק ציבורי בשטח זה של הספרות. הסופר הגרמני גינפר גראם אינו נח אף לרגע. אחרי שפירסם את סיפורו דג הפוט, שפורסם עד כה לכעשר לשונות (ביניהן גם לעברית), הוא מפרסם בימים אלה שני כרכים - האחד חיבורים על הספרות והשני לידת ראש. הראשון בספרים הוא כרך של חיבורים, שבו מביע גראם השקפותיו על הספרות, תחת כותרות כקפאק ומוציא-190ועל ובתחנות-מירוף עם האוטופיות (על הסופר הגרמני אלפרד דאבלין, מחבר כיכר אלכסנדר). לידת ראש נוצר כתוצאה מדחף של במאי תוף הפח, פולקר שולנדרוף. סיפור זה מתאר זוג מרים היוצא למסע לארץ סין עם נקניק כבד. הם מנהלים בדרכם מריבה על ילד, שכל אחד מהם חפץ בלידתו כאשר השני אינו רוצה, וחזור חלילה. גראם מתערב במהלך הוויכוחים שבין נפשותיו הפועלות. כשהוא מדבר עם עצמו, או עם שולנדרוף, תוך שהוא אומר: "עדיין איני יודע, אם זה יהיה ספר או סרט, אולי שניהם..." גראם שואל שאלות היפותטיות כמו: "מה היה קורה בעולם, אילו היו בחיים 800 מיליון גרמנים ו-60 מיליון סינים..." דויד תמר הוא ירושלמי יוצא-דופן. המחפש אחר תגליות יוצאות-דופן. באחרונה גילה תמר מדוע מתנגד ייגאל ידן לשר יצחק מודעי. תגליתו של תמר: ידן, הידוע במחקריו ובמאמריו על בריכוכבא; ולפי המסופר בתלמוד, במסכת גיטין, הרי שבריכוכבא, בעט באלעזר המודעי והרגו, וזאת מפני שחשד בו במלשינות.

גינפר גראם 800 מיליון גרמנים ו-60 מיליון סינים